

דרכי דניאל

ויקרא
ניסן תשפ"ה

לע"נ הבחור הקדוש דניאל ויפליך הי"ד

"על כל קרבנות תקריב מלח"

כתב האריז"ל שכל קרבן צריך להיות מורכב מארבעה חלקים בבריאה, ואלו הם: מְדַבֵּר, חַי, צוּמַח ודוּמָם. האדם המקריב הוא המדבר, החי זו הבהמה, צומח זה הסולת והשמן, והדומם זה המלח. ועוד יש לבאר: שיש באן רמז לדברי חז"ל "שערי דמעות לא ננעלו". לפי שחז"ל תיקנו תפילות כנגד הקרבנות. וכיצד יזכה האדם שתפילתו תתקבל? על ידי שהוא מוריד דמעות בשעת התפילה, והדמעות מלוחות הם, ויעלו לפני הקב"ה כמו הקרבנות שמצוה למלוח אותם במלח. (פתוחי חותם)

"וְשַׁע אֶתוֹ בְּכַנְפָיו לֹא יִבְדִּיל"

בעולת העוף צריכים להבדיל את הראש מהגוף. לעומת זאת בחטאת העוף נאמר "לא יבדיל", אסור להבדיל בין הראש לגוף. מבאר בזה בעל האבני נזר רעיון מופלא מאד. עולה מכפרת על הרהור הלב. הרהור מגיע מהראש ומהמוח, ומשם עובר להרגשת הלב. כאשר עולה במחשבת האדם הרהור פסול, לכאורה זה אונס, ומה הוא יכול לעשות? אך האמת שאם האדם היה מסיר מיד את אותו הרהור לא היה מגיע להרגשת הלב. ולכן העולה המכפרת על הרהורי המוח והרגשת הלב, צריך להכרית את הראש מהגוף, כפרה על כך שלא הכרית את הרהור המוח מהרגשת הלב. אבל בחטאת העוף זה בדיוק להיפך: החטאת מכפרת על שגגה, והטענה על החוטא בשוגג 'היכן היה הראש שלך?' מדוע לא חשבת שהיום שבת. ולכן בבואו לכפר על השוגג אין לו להבדיל בין הראש לגוף, כי הוא כפרה על כך שלא חיבר את הראש עם הלב, ולא חשב די הצורך שבכך היה ניצל מן החטא.

"אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לָהּ"

מסופר על הרבי שלמה מבאבוב זצ"ל, שבכל יום בקביעות בשעות אחרי הצהרים היו מניחים לפניו עוגיות פשוטות והוא היה מברך עליהם מזונות ואחרי האכילה היה מברך ברכה מעין שלוש. פעם אחת אזלו העוגיות מן הבית. אמרו לו הגבאים אולי נביא הפעם תפוחים, אך הרבי התעקש שהוא רוצה דוקא מזונות ויהי לפלא. חודשים ספורים לפני פטירתו, אזור אומץ אחד מהגבאים ושאל אותו: מדוע הרבי נוהג לאכול דוקא מזונות כל יום? השיב הרבי: הברכה היחידה שאומרים עליה "ונברכך עליה בקדושה ובטהרה" היא רק בברכת מעין שלוש, נוסח זה אינו נמצא לא בברכת המזון ולא בברכת בורא נפשות. לכן אני מקפיד לאכול מזונות כל יום כדי שלא יעבור עלי יום בלי להזכיר בקשה חשובה זו.

"וְהָשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזַל"

מסופר שבתלמוד תורה בעיירה קלם עמדה על החלון מטבע במשך שלש עשרה שנה. אחד התלמידים בא לבקר לאחר שלש עשרה שנה, ומצא את המטבע עדיין עומדת על מקומה כפי שהכירה קודם לכן, איש לא נגע בה.

והסיבה לכך, כי כל תלמיד בקלם ידע את ההבנה הפשוטה, מטבע זו אינה שלי כיצד אקחנה? כך השרישו בקלם שלא נוגעים בכסף של הזולת.

"כִּי כָל שְׂאֵר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ אֲשֶׁה לָהּ"

בטעם הדבר מדוע שאור ודבש אינם ראויים להיקרב לפני הקב"ה כתב הנצי"ב וזה לשונו:

"כי כל מה שנעשה בתחבולות בני אדם הרי הוא שנאו לפני הקב"ה. והרי הקמח והמים שבאים ביחד ונעשים לעיסה, העיסה אינה תופחת אלא אם כן מכניסים בה שאור, נמצא שהשאור עושה תחבולות לשנות את המציאות, וכן הדבש שהוא ראשון לכל הממתיקים משנה מציאות דבר שהוא מר על ידי תחבולה להמתיק אותו.

וחותמו של הקב"ה הוא 'אמת', ואין ראוי להיקרב לפניו דבר שקר או שנעשה על ידי תחבולות, וזהו הטעם במצה שאנו אוכלים בפסח שהוא חג האמונה. כי המצה היא מקמח ומים בלבד ללא שום תוספת כי מהות האמונה להיות הדבר הפשוט ביותר ללא שום תחבולה". (עמק דבר)

"וְהִקְרִיב מִן הַתְּרִים אוּ מִן בְּנֵי הַיִּזְנָה"

כי התורים דבוקים זה בזה, כי הנקבה אם יאבד בן זוגה לא תדבק באחר לעולם. וכן ישראל הדבוקים בהקב"ה לא יחליפוהו באחר. וביונה הכשיר אותם כשהם קטנים, כי היונה בקטנותה תוסיף אהבה בקן גידוליה.

וכן מבואר במדרש שיר השירים, כי כל העופות אם יגע אדם בקן שלהם יעזבוהו ולא יקננו בו לעולם. והיונה לא תעזבנו בשום אופן, וכן ישראל לא יחליפו בוראם ותורתם לעולם. (רמב"ן)

"וְאִם נֶפֶשׁ אַחַת תִּחַטָּא בְּשָׂגָה"

כתבו חכמי ישראל כי הקרבנות אינם באים לצורך הקב"ה, שהרי אין לפניו לא אכילה ולא שתיה, אלא ברוך המקדים רפואה למכותינו שציווה אותנו להקריב חטאת לזכות בהם את ישראל.

כי כשאדם חוטא ומקריב קרבן ומתכפר לו ויודע שהוא נקי מחטאו הוא נזהר מלחטוא ולהיות מלוכלך מעבירות, אבל אם לא היה מתכפר היה מוסיף לחטוא. וכמו שאמרו חז"ל "כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר". משל לאדם שיש לו בגדים צואים אינו משמרן מן הטיט ומן הטינוף, אבל אדם שבגדיו נקיים משמרן מן הטיט ומן הטינוף, ועל זה אמר שלמה "בכל עת יהיו בגדיך נקיים". (פי' הרא"ש)